

Edukacja ekologiczna w działalności Bieszczadzkiego Okręgu Ligi Ochrony Przyrody w Sanoku

„Piękno tej ziemi skłania mnie do wołania o jej zachowanie dla przyszłych pokoleń. Jeżeli miłujecie ojczystą ziemię, niech to wołanie nie pozostanie bez odpowiedzi! Zwracam się w szczególny sposób do tych, którym powierzona została odpowiedzialność za ten kraj i za jego rozwój, aby nie zapominali o obowiązku chronienia go przed ekologicznym zniszczeniem! Niech kształtują nade wszystko postawy poszanowania dobra wspólnego, praw natury i życia! Niech ich wspierają organizacje, które stawiają sobie za cel obronę dóbr naturalnych! „(Jan Paweł II, 1999, Zamość).

AKCJE OKRĘGU BIESZCZADZKIEGO LIGI OCHRONY PRZYRODY DRZEWKO DLA SANOCZAN

W ramach akcji pozyskano w ciągu 9 lat ponad 950 tysięcy sadzonek z nadleśnictw: **Baligród, Brzozów, Komańcza, Lesko, Lutowiska, Ustrzyki Dolne** oraz **Wetlina**.

Ponad 450 000 drzewek rozdano szkolnym kołom LOP - uzupełniły zielen wokół placówek oświatowych powiatu sanockiego;

Pozostałe drzewka uzupełniły zielen zakładów pracy oraz prywatne posesje mieszkańców. Zostały rozdane w ramach obchodów Dnia Ziemi 22 kwietnia.

W latach 2006-2009 pozyskano 1500 drzewek i krzewy, które przy udziale studentów Wydziału Rolnictwa PWSZ w Sanoku, posadzono w Parku Miejskim.

We współpracy z Kołem Przewodników Turystycznych i Beskidzkich przy Oddziale „Ziemia Sanocka” PTTK w Sanoku, posadzono ponad 750 sadzonek drzew wzdłuż najdłuższej alejki w parku.

Drzewka w prezencie

Ponad 30 tysięcy sadzonek drzew i krzewów rozdano podczas dorocznej akcji *Drzewko dla sanoczan* zorganizowanej w miniony piątek przez Ligę Ochrony Przyrody z okazji Międzynarodowego Dnia Ziemi.

– Oferowaliśmy przede wszystkim kasztanowce i wiąz górskie, które należą do gatunków zagrożonych. Uzupełniły je: jawor, klon, dąb czerwony, kalina i jodła. Sadzonki pochodziły głównie z Nadleśnictwa Baligród – chwala nadleśniczemu Paszkiewiczowi za jego hojność – i z Komańczy – mówi Piotr Kutiak, miejski ogrodnik.

Część drzewek trafiła do sanockich zakładów pracy i szkół, reszta do odbiorców indywidualnych, którzy chwalili przedsięwzięcie i jego organizatorów. – To wspaniała akcja. W mieście nie widać, żeby sadzono nowe drzewa, tylko ciągle coś wycinają. Wzięłam sadzonki jawora, kasztanowca i dębu – posadzę je w ogrodzie – zapewniała Teresa Koza.

– Tylko przyroda trzyma nas przy życiu. Jak zginie, to ludzie zaczną padać jak muchy. Dlatego

W związku z remontem Rynku akcję tym razem przeprowadzono na parkowym placu przy ulicy Mickiewicza.

trzeba sadzić dużo nowych drzew, bo dzięki nim mamy czyste powietrze. To są nasze płuca – podkreślał Bronisław Gacek. – Mój ojciec dożył w dobrym zdrowiu 95 lat i nie było dnia, żeby do lasu nie poszedł. Ja sam jako chłopak z jodły na jodłę skakałem i nasiona zbierałem dla nadleśnictwa. Sadziłem też

sanocki park i dzisiaj serce mnie boli, kiedy widzę, jak coraz bardziej pusty się robi. Dlatego takie akcje są bardzo potrzebne, choć minie wiele lat, zanim te drzewa urosną.

/jat/

DRZEWKO DLA SANOCZAN

Posadzą własne jodły

okazji Międzynarodowego Dnia Ziemi (22 kwietnia) prawie u przedszkolaków z sanockiej „trójki” otrzymało sadzonki – Nadajcie im imiona, posadźcie na działce lub w ogródku i nieście pielęgnujcie – zalecił Piotr Kutiak, miejski ogrodnik i wiceprezes zarządu okręgu bieszczadzkiego Ligi Przyrody, który przekazał drzewka.

...cja, która ma inspirować
ski o środowisko naturalne
uczyć ochrony przyrody,
bała się i dzieciom, i rodzi-
- Drzewko posadzę u bab-
rodzję kamykami i będę
wał. Wtedy duże urośnie.
te nie wiem, jak będzie się
uć. Coś wymyślę – zapew-
fen z obdarowanych. – Za-
zorganizujemy wystawę
liczną, na której nasi pod-
ni udokumentują opiekę
woimi drzewkami – zapo-
Małgorzata Pietrzycka, dy-
przedszkola, które ubiega

się o tzw. Zielony Certyfikat w ra-
mach ogólnopolskiego programu
wsparda i certyfikacji placówek
oświatowych.

Dzień Ziemi w „trójce” to nie
tylko akcja sadzenia drzewek,
ale i cykl zajęć, podczas których
dzieci poznają zagrożenia, na ja-
kie narażona jest Ziemia, uczą
się stosowania praktycznych za-
sad ekologii w codziennym życiu
oraz rozwijają przyrodnicze za-
interesowania. Dzięki dobrej
współpracy z LOP już niebawem
otrzymają legitymacje członkow-
skie tej organizacji. /K/

AKCJE OKRĘGU BIESZCZADZKIEGO LIGI OCHRONY PRZYRODY SPRZĄTANIE ŚWIATA

- **Sanocki Zarząd LOP cyklicznie uczestniczy w akcji rozdzielając worki oraz rękawice dla uczniów sprzątających sanockie tereny zielone. Co roku w akcji bierze udział ponad 3 000 uczniów z 15 placówek oświatowych sprzątając ponad 4 km² terenów miejskich oraz likwidując dzikie wysypiska śmieci.**
- **Zarząd LOP od wielu lat jest współorganizatorem Akcji „Regaty Ekologiczne” w Gminie Solina 25-osobowa drużyna LOP od 11 lat zajmuje pierwsze miejsce w ilości zebranych wzdłuż Zalewu Solińskiego odpadów**

AKCJE OKRĘGU BIESZCZADZKIEGO LIGI OCHRONY PRZYRODY SADZENIE DRZEW POMNIKOWYCH

- Sadzenie drzew pomnikowych stało się tradycją podczas obchodów Dnia Niepodległości:
- Obsadzone zostały zieleńce sanockie przy ul. Sobieskiego drzewami ozdobnymi: lipa szerokolistna, platan klonolistny, miłorząb japoński.
- W parku posadzono tulipanowca w hołdzie Grzegorzowi z Sanoka,
- Przy parafii Chrystusa Króla posadzono bożodrzew gruczołowaty w hołdzie Janowi Pawłowi II;
- Przy SP nr 4 posadzono platan w hołdzie dla księdza Zygmunta „Jastrzębca” Peszkowskiego kapelana rodzin katyńskich;
- Na Placu Partnerstwa Miast posadzono klony kuliste w odmianie czerwonolistnej upamiętniające podpisanie umów z Rairhem (Niemcy) oraz Humenne (Słowacja).

Drzewa pomnikowe

KONFERENCJE I SYMPOZJA

- **„Dynamika zmian środowiska geograficznego pod wpływem antropopresji”** - II ogólnopolskie sympozjum zorganizowane w 2003 r. we współpracy z Urzędem Miasta Sanoka współfinansowane z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska.
- **Konferencja w ramach ogólnopolskiej kampanii „Śmieć i My”** zorganizowana z Urzędem Miasta Sanoka.

W konferencjach wzięli udział przedstawiciele samorządów, przedsiębiorstw, polskich i słowackich organizacji pozarządowych, nadleśnictw, dyrekcji parków narodowych i krajobrazowych zajmujących się edukacją ekologiczną i recyklingiem oraz placówek oświatowych z południowo-wschodniej części kraju.

SZKOLENIE W BIESZCZADZKIM PARKU NARODOWYM

W 2007 r. w ramach kampanii ZNAM I CHRONIĘ zorganizowano kurs dla nauczycieli i opiekunów szkolnych kół LOP, który odbywał się w Bieszczadzkim Parku Narodowym w ośrodku Informacyjno-Edukacyjnym w Lutowiskach i na szlaku turystycznym BPN. Szkolenia przeprowadził Piotr Kutiak, Wiceprezes ŻOB LOP, przewodnik beskidzki i przewodnik Bieszczadzkiego Parku Narodowego.

Drugą część szkolenia poświęcono ścieżce edukacyjnej trzy kultury w Lutowiskach.

SZKOLENIE „SOWY POLSKI”

- W 2007 r. zorganizowano szkolenie na temat ochrony sów.

Prowadzącym był Przemysław Kunysz - specjalista ds. ochrony przyrody i obszarów Natura 2000 z Zarządu Parków Krajobrazowych w Przemyślu oraz Prezes Przemyskiego Towarzystwa Ornitologicznego.

W szkoleniu wzięło udział 20 nauczycieli i opiekunów szkolnych kół LOP.

Sowy pod ochronnym parasolem

Z Przemysławem Kunyszem z Zespołu Parków Krajobrazowych w Przemyślu rozmawia Joanna Kozimor

* **Odwiedził pan Sanok nie bez przyczyny – podobno sprowadziły pana do nas sowy?**

– Zgadza się (śmiech). A dokładniej program Aktywnej ochrony sów koordynowany w kraju przez Fundację Wspierania Inicjatyw Ekologicznych, który propagujemy na Podcarpażu. W tym celu umówiłem się na spotkanie z nauczycielami sanockich szkół, przedstawicielami Ligi Ochrony Przyrody i Urzędu Miasta.

* **Jak program ten będzie realizowany?**

– Poprzez pakiety edukacyjne, zawierające propozycje zajęć dla szkół. Są w nich gry uczone dopasowywać poszczególne gatunki do siedliska, puzzle, kolorowanki, quizy, konkursy. Na jesieni przygotowujemy budki lęgowe, które prześlemy zainteresowanym szkołom pod opiekę. Dla najaktywniejszych mamy nagrody w postaci koszulek i ciekawych gadżetów. Zachęcamy też do wstępowań w szeregi członków Klubu Przyjaciół Sowy. Może do niego należeć każdy, kto jest zainteresowany problematyką ochrony sów w Polsce.

* **Pomyśl chwycił?**

– Było sporo zainteresowanie. Pytano, jakie gatunki sów występują na tym terenie, w jaki sposób można pomóc ptakom, jak rozmieszczać budki.

* **Gdzie w Sanoku można spotkać sowy?**

– W parku występuje puszczyk, a w okolicach skansenu pójdzka i puszczyk urabki – jedna z największych sów europejskich, żyjąca w lasach bukowych Gór Słonnych.

* **Władze miasta przymierzają się do budowy centrum sportowo-rekreacyjnego w ich paśmie**

– **jak ocenia pan ten pomysł?**

– Ta inwestycja będzie oddziaływać wieloobszarowo. To kwestia przecięcia cieków wodnych przebiegających przez te tereny i wyćlinki lasu, na co muszą wyrazić zgodę Lasy Państwowe. Korzystne będą badania i raport oddziaływania na środowisko. Przepisy parkowe są dość liberalne dla takich inwestycji, ale program Natura 2000, którym Góry Słonne – jako obszar specjalnej ochrony ptaków – prawdopodobnie jeszcze w tym roku zostaną objęte, nakłada pewne restrykcje. Nie skazujemy jednak tego pomysłu na porażkę. Każdy wniosek rozpatrujemy indywidualnie.

Lekcje ekologiczne w sanockich szkołach

W szkołach wszystkich szczebli przeprowadzono cykl lekcji dotyczących segregacji odpadów.

Uczniowie brali czynny udział w prelekcji. Prawidłowe odpowiedzi na pytania dotyczące segregacji surowców wtórnych były nagradzane gadżetami pozyskanymi z Fundacji na rzecz odzysku opakowań aluminiowych RECAL.

KONKURSY I OLIMPIADY

- **Konkurs plastyczny „Ptaki Naszej Zimy”** został zorganizowany na przełomie roku 2004/05, skierowany był do uczniów przedszkoli oraz szkół podstawowych;
- Corocznie Zarząd Okręgu Bieszczadzkiego bierze czynny udział w konkursach i akcjach organizowanych w sanockich placówkach oświatowych, np. w **akcji „Grosik dla wróbelka”**;
- Zarząd Okręgu Bieszczadzkiego w latach 2003- 2006 organizował rejonowy etap **Olimpiady Wiedzy Ekologicznej**.

WYCIECZKI PRZYRODNICZE

- **Spływ kajakowy na Sanie** odbył się w 2005 roku w ramach akcji „Leon czyściciel”. Jego uczestnikami byli uczniowie sanockich szkół. Trasa Spływu Sanok – Krasieczyn była zarazem połączona z projektem „Błękitna Wstęga Sanu”.
- **Rajd rowerowy** zorganizowany w ramach obchodów 75-lecia LOP
- **Cykliczne wycieczki** do rezerwatu Polanki w Bykowcach oraz w malownicze rejony Gór Słonnych stały się nieodłącznym elementem przywitania wiosny.
- **Cykliczne rajdy piesze** z Ekologicznym Klubem Studenckim LOP w Sanoku szlakiem od Królewskiej Studni do Lisznej.

SPOTKANIA Z PRZYRODĄ W PARKU MIEJSKIM

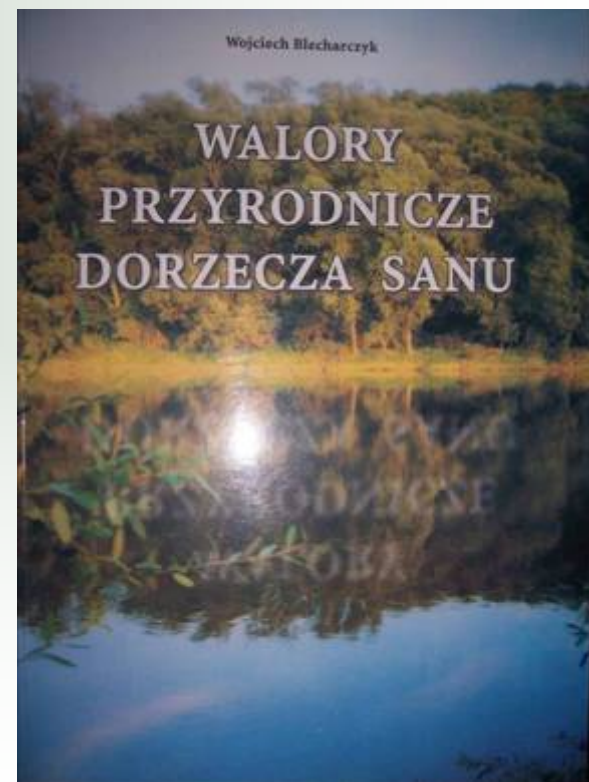
Od marca 2006 r w ramach kampanii „Poznajemy i chronimy polskie gatunki drzew” prowadzone są wycieczki dla dzieci i młodzieży po Parku Miejskim w Sanoku.

WYDAWNICTWA

- „**Walory przyrodnicze Dorzecza Sanu**”
Wojciecha Blecharczyka - dzięki dotacji z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie.
500 egzemplarzy książki zasiliło biblioteki szkolne w całym województwie.
- Dwa numery pisma **EKOREGION** o łącznym nakładzie 3600 szt. Artykuły zawarte w piśmie dotyczyły walorów przyrodniczych, historycznych oraz kulturowych regionu południowo-wschodniej Polski

KAMPANIE LOP

- **„Ochrona Źródeł Wody”** - w kampanii sanockie placówki oświatowe zajęły czołowe miejsca w ogólnopolskich konkursach.
- **„Chrońmy Kasztanowce”** kampania, której głównym celem jest ochrona tych drzew. Zorganizowano wykłady i spotkania z młodzieżą w parku miejskim w Sanoku, wywieszono ponad sto budek lęgowych dla ptaków, w tym dla sikorek likwidujących około 3% populacji szrotówka kasztanowocowiaczka, zaszczepiono dwukrotnie 112 kasztanowców w Sanoku - drzew o rozmiarach pomnikowych. Budki dla ptaków zostały wykonane przez skazanych z Moszczańca filii Zakładu Karnego w Łupkowie.
- **„Święto Niezapominajki”** - na kampanię składały się spotkania i wycieczki z dziećmi i młodzieżą w dniu 15 maja w latach 2005-2007.
- **„Nie wypalajmy traw”** kampania w szkołach i instytucjach, które mają pośredni wpływ na wyhamowanie tego zjawiska. Do instytucji tych kierowano podręczniki i plakaty wydane przez ZG LOP w ramach kampanii
- **„Śmieć i My”** - spotkania, prelekcje w szkołach i wykłady w terenie. Zorganizowano także konferencję na 500 osób w SDK oraz wydano płytę CD z materiałami pokonferencyjnymi.
- **„Poznajemy i chronimy polskie gatunki drzew”** - prelekcje dla dzieci i młodzieży w parku miejskim oraz w rezerwacie Polanki. Odbyły się także dwa szkolenia dla przewodników Stowarzyszenia Przewodników Turystycznych KARPATY oraz dla przewodników z Oddziału PTTK „Ziemia Sanocka”

Wystawy terrarystyczne

- Zarząd Okręgu Bieszczadzkiego LOP w latach 2005-2006 zorganizował trzy wystawy zwierząt tropikalnych. W wystawie udział wzięli młodzi hodowcy wielu gatunków gadów, pajęczaków i owadów z całego świata. Każda z wystaw cieszyła się dużą popularnością, odwiedziło je łącznie trzy tysiące osób.

Akcje interwencyjne

- nagłaśnianie spraw dotyczących:
 - nielegalnych wycieków nieczystości do cieków wodnych Sanoka,
 - dzikich wysypisk śmieci
 - przypadków kłusownictwa
- dokarmianie ptaków podczas długotrwałych mrozów.

WSPÓŁPRACA TRANSGRANICZNA

- **WSPÓŁPRACA Z UKRAINĄ**

- z organizacjami i instytucjami proekologicznymi w Kamieńcu Podolskim
- z Parkiem Krajobrazowym Zniesienya ze Lwowa

- **WSPÓŁPRACA ZE SŁOWACJĄ**

- ze Stowarzyszeniem Obywatelskim „Ekosvinka” ze Słowacji (cykl wykładów i szkoleń w zakresie zagospodarowania odpadów organicznych). Projekt pod nazwą „Bez granic, dla zdrowego środowiska życiowego – gminne kompostowiska w basenie rzeki Svinka” dotyczył wyszkolenia 63 pracowników obsługujących sieć kompostowni na terenie 21 gmin słowackich w dorzeczu rzeki Svinky. Głównym założeniem i wartością projektu jest usuwanie granic przy rozwiązywaniu problemów środowiska życiowego w regionach przygranicznych.

WSPÓŁPRACA LOKALNA LOP

- Urząd Miasta Sanoka,
- Starostwo Powiatowe w Sanoku,
- Gminy,
- Państwowa Straż Rybacka,
- Społeczna Straż Rybacka,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Policja,
- Straż Pożarna,
- WOPR,
- GOPR,
- Straż Miejska,
- koła łowieckie.

KOALICJA ZIELONE KARPATY

POWSTAŁA W 2006 ROKU WYNIKU PROJEKTU "BUDOWANIE KOALICJI NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU KARPAT".

KOALICJA jest forum współpracy polskich organizacji pozarządowych, instytucji naukowych oraz samorządów lokalnych dla:

- Zharmonizowania inicjatyw w regionie
- Promocji dobrych projektów
- Podnoszenia świadomości na temat walorów Karpat

Dziękuję za uwagę